

1978 — 1978

(60-JI VASARIO 16 SUKAKTIS)

Minint 60-ąsias Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo metines, mielai pasidaliame su skaitytojais prasmingomis mintimis, kurias šia proga paskelbė Vokietijos L. B. Informacijos. Ten rašoma:

Švenčiame 60-ąsias mūsų nepriklausomos valstybės atstatymo metines. Iš to skaičiaus tik trečdalis turėjome tikrai laisvę ir nepriklausomą gyvenimą. Pirmieji dveji metai po nepriklausomybės paskelbimo praėjo ją beginant ir betvirtinant. Pirmame dešimtmetyje buvo dedami valstybės pagrindai, kuriamos institucijos. Tik antrasis dešimtmetis galėjo būti panaudotas beveik normaliam kūrybiniam darbui.

Per tuos du dešimtmečius neįtikimai daug padaryta: suorganizuota sava kariuomenė, sukurta valiuta, švietimo ir teisingumo sistemos, praversta žemės reforma, aptvarkytas susisiekimas ir kit. Šiandien, žvelgiant iš 40-ties metų atstumo, sunku net patikėti, kad visa tai atliko vos gimusi valstybė vien savo jėgomis. Dabar besikuriančios valstybės susilaukia iš visur paramos, Joms duodami milijardai dolerių, siunčiami aukštųjų kvalifikacijų specialistai pamokyti ir padėti. Lietuviai prieš 60 metų niekas nemokė ir kitaip nepadarė. Jei kas ką atžargaria ranka ir numetė, už tai nuplėšė dvigubą kainą, kurią įrašė į paskolą ir pareikalavo didelių nuosimčių.

Komunistai mėgsta girtis, kad jų valdoma Lietuva per trejetą dešimtmečių padarė labai didelę pažangą. Kas gi tą pažangą iš tikro padarė? Juk tie patys lietuviai, kurie ir prieš 60 metų kūrė savo valstybę ir kurią vėliau okupantai taip negailestingai sugriovė. Pokarinei pažangai buvo padėtas stiprus pagrindas nepriklausomai Lietuvoje: pakelta žemės ūkio gamyba, sukurta pirmosios pramonės įmonės, kooperatyvai, pristeigta įvairių mokyklų, kurios jau prieš paskutinį karą buvo spėjusios paruošti aukštųjų kvalifikacijų specialistus įvairioms sritims.

Nepriklausomos Lietuvos statytojai pradėjo savo darbą iš nieko. Tai buvo kūrybinis darbas tikraja šio žodžio prasme. Jie nepaveldėjo jokios aukštosios mokyklos, jokio universiteto, o patys viską sukūrė ir didžiausiomis aukomis per visas okupacijas išlaikė. Pokario darbuotojams beliko pradėti darbą tęsti, kur galima plėsti ir tobulinti, ginantis nuo okupanto trukdymų.

Nepriklausomos Lietuvos kūrėjai buvo jauni žmonės. Tik jaunomis jėgomis ir užsidegimu buvo įmanoma atlikti tokie darbai. Vyriausybės atsisakymas stoti savanoriais Lietuvos laisvės ginti 1918-1919 m. ištuštino gimnazijų aukštųjų klasių suolus. Atsiliepė tūkstančiai jaunuolių. Kai tėvynė buvo apginta, dalis iš kovų laukų grįžusių paliko ir toliau kariuomenėje, o kita dalis nuėjo dirbti kitur. Dienomis dirbo, o vakarais mokėsi. Taip sunkiai įgytą mokslą ir patirtį panaudojo naujai, moderniai ir pažangiai valstybei statyti. Ta heroiška praeitis turėtų paskatinti ir išeivijos jaunimą domėtis savo tėvų darbais ir eiti jų keliais — daugiau dirbti Lietuvos labui. Tai senesnės kartos įgytas brangus turtas, kuris paveldėjimo keliu atitenka vėlesnėms kartoms, tapdamas ir jų nuosavybe, bet kartu ir uždedamas atsakomybė už to turto išlaikymą.

Turime pagrindo didžiulius nepriklausomybės laikotarpiu. Mūsų tautos istorijoje jis yra šviesi žvaigždė, spinduliuojanti ir laisvės sutesmose. Ji užtekėjo prieš 60 metų — 1918 Vasario 16.

VILNIEČIŲ SVEIKINIMAS

Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo 60 metų sukakties proga, Vasario 16-ją, sveikiname visus pasaulio lietuvius, linkėdami esantiems okupuotoje Lietuvoje, Sibiro tremtyje ir kalėjimuose ištvėrmės ir nepalaužiamos vilties sulaukti mūsų visų trokštamą laisvę. Skausmus jėgos išauga, sako Maironis.

Laisvajame pasaulyje išblašytiems lietuviams linkime daugiau dėmesio, energijos, pasižvelgimo ir meilės skirti kenčiančiai vergijoje Lietuvai ir lietuviams. Ištvėrmingai ieškoti būdų, kaip padėti Tėvynei iškovoti 1918 metais atgautą laisvę ir nepriklausomybę su sena mūsų sostine Vilniumi. Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse.

Stepas Varanka, Vilniaus Krašto Lietuvos Sąjungos Kanados Krašto Valdybos Pirmininkas

Staiga amžinybėn iškeliavusiam brangiam sūnui
a. a. ROMUI MAZILIAUSKUI,
motinai Z. Glemžienei, jos vyriui
Jonui bei visoms giminėms
nuosirdžiai užuojautą reiškia
Vokietijos Lietuvių Moterų
Klubų Federacija ir
Stuttgarto Moterų Klubas



PERSEKIOJAMAS VIKTORO PETKAUS DRAUGAS

Viktoras Kalninš, latvis disidentas, kuris planavo išemigruoti į Jungtines Amerikos Valstybes, šiuo momentu yra kėbloy ir pavojingoj situacijoje. Sausio 19 d. jis pasirašė dokumentus, kuriais jis atsisakė Sovietų pilietybės. Kai jis jau pardavė savo butą ir namų reikmenis, kad gavo vizą ir apmokėjo susijusias su emigracija išlaidas, tuomet vizą skyrė tarnautojas mandagiai jam pranešė, kad jo žmona Helena Celminš gali tuoj pat iškelti, bet jam dar teks pasilikti. Mat, KGB nori priversti jį liudyti jo dviejų draugų Ginzburgo ir Petkaus byloje. Iki šiol jis nesutiko tai daryti.

Šiuo metu Kalninš neturi kur gyventi. Jis niekur negali išvykti, nes neturi dokumentų. Bet jis dabar suprato visą savo padėties pavojingumą, kai patyrė, kad KGB ne tik sulaukė jį kaip liudininką Petkaus ir Ginzburgo byloje, bet ir apklausinėjo jo draugus, norėdami surasti liudininkų prieš jį patį.

Viktors Kalninš 1962 metais su septyniais kitais buvo apkaltintas dalyvavęs pogrindžio organizacijoje — Baltijos Federacijai — ir nuteistas 10 metų sunkaus darbo stovyklos už „išdavystę“ ir „antisovietinę propagandą“. Būdamas stovyklose, Viktors dirbo aktyviai žmogaus teisių judėjime, dalyvavo bado streikuose, paruošė davė peticijas ir po jomis pasirašinėdavo.

Viktors Kalninš gimė 1936 metais. Yra baigęs Maskvos pedagoginį institutą, bet, grįžęs iš stovyklų, negalėjo gauti savo srities darbo.

Helena Celminš, Kalninš žmona, šiomis dienomis išvyko į Vakarus. (ELTA)

Lietuvių Helsinkio grupės nariui Viktorui Petkui ginti, Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra gautas advokatas Melvin Wulf. (ELTA)

SUSIRŪPINO ŠARANSKIŲ

Britų parlamente vėl buvo iškeltas klausimas Helsinkio grupės nario A. Šaranskio, kuris išitus metus laikomas be teismo kalėjime. Abiejų didžiųjų partijų parlamento atstovai siūlė reikalauti, kad Šaranskis būtų tuoj paleistas.

Diskusijose dalyvavęs užs. reik. ministras dr. Owen pasisakė pritariant parlamentarių nuomonei, tačiau jis tuo pačiu metu patarė per daug nesiskubinti, nes kalbant apie atoslūgi, esą reikia turėti galvoje kai ką daugiau, o ne vien tik žmogaus teises. Dr. Owen pasisakė, kad jis įvairiomis progomis priminė Sovietų vadams apie britų nuotaikas, liečiančias persekiojimus dėl žmogaus teisių.

A. JURKŠO BYLOS ATGARSIAI

Jau buvo rašyta, kad iš Lietuvos atvykęs studijų pagilinti Arvidas Jurkša Birminghamo teisme buvo nuo baumės atleistas, jei per metus vėl neprasikals.

Britų spauda paskelbė Birminghamo parlamento atstovės Jill Knight susirašinėjimą Jurkšo bylos reikalu su vidaus reikalų ministru Rees. Į paklausimą, ar tikrai Jurkša buvęs išmainytas į britų studentą A. Klymčuką ir todėl buvęs įsakyta byla nutraukti, ministras atsakė, kad jis nėra pasiuntęs teismui jokio rašto, itaigojančio bylos eigą.

Parlamento atstovė J. Knight pasisakė esanti patenkinta asmeniškai ministro laiškais, bet ji vis tiek norėtų žinoti, kodėl byla nebuvo pilnai išnagrinėta.

DISIDENTAI PAGERBTI IR ATŽYMETI PREMIJOMIS

Sausio 26 dieną Washingtono Demokratinės Daugumos Koalicija (Coalition for Democratic Majority) rengė, savo penkerių metų gyvavimo proga, banketą, kurio tikslas buvo pagerbti Helsinkio susitarimų vykdymui remti grupių atstovus.

Atžymėjimai buvo išteikti Tomui Venclovai, Liudmilai Aleksejevai, Lydijai Voroninai ir Juriui Mnyukh. Už geležinės uždangos esančių disidentų Elenos Boner Sacharovos, Anatolijano Ščaranskio ir kt. vardu premijas priėmė jų giminės, dalyvavę šiose iškilmėse. Apdovanotųjų vardu kalbėjo ir padėjo Liudmila Aleksejeva.

Ta proga buvo gauti ir perskaityti trys laišškai. Pirmasis A. Sacharovo, kuriame jis rašo, kad nors Amerika ir Sovietų Sąjunga yra skiriamos didelių nuotolių, bet tu kraštų ateitis ir likimas daugiausia susiję, negu gali atrodyti. Nors Sovietų Sąjungoje veikiančios Helsinkio grupės įstatymų ribose nedaro nieko nelegalaus, visiems žinoma, kiek tų grupių narių buvo suimta ir įkalinta. Jis išvardino visus tų

grupių suimtuosius, jų tarpe ir Viktorą Petkų. Antrasis laiškas buvo Maskvos Helsinkio grupės narių, o trečiasis — A. Solženitsyno.

Griežtas kalbas prieš žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje pasakė senatoriai Daniel Moynihan ir Henry Jackson. Tarp kita ko, senatorius Jackson pareiškė: „Mes susirinkome ši vakarą šioje salėje pasakyti sovietų prokurorui: sustabdykite šį juokingą žaidimą bandydami Anatolijų Ščaranskį apkaltinti šnipinėjimu. Leiskite šiam drąsiam ir ilgai kančiamam jaunuoliui išvykti pas savo žmoną“. Jis taipogi šiltais žodžiais prisiminė ten garbės svečio teisėmis dalyvavusį Simą Kudirką.

Vakarieniškas metu vyko dramatinė prezentacija. Buvo skaitomi Helsinkio grupių dokumentai.

Iš lietuvių dar dalyvavo dr. S. A. Bačkis ir Vengrienė. (ELTA)

JAPONIJOS KARIUOMENĖ

Pagal tarptautinius įsipareigojimus ir krašto konstituciją Japonija negali laikyti kariuomenės. Jos karinis pajėgumas formaliai yra „savaizaus“ daliniai, skirti gintis nuo užpuolimo. Šiuo metu Japonijos kariuomenė turi 180.000 vyrų sausumos kariuomenėje, 40.000 laivynė ir 43.000 oro pajėgose. Žinoma, toji kariuomenė turi atitinkamus kiekius tankų, pavadėninių laivų ir lėktuvų. Esant reikalui, Japonija gali per trumpą laiką pasigaminti atominę bombą. Žodžiu, Japonija yra stipriausia karo pajėga po Kinijos Tolinuosiose Rytuose.

Japonijos karo biudžetas siekia 4.000 milijonų svarų (Britanijos 6.000 mil.). Tačiau į šią sumą neįeina karo pensijos, karių šeimų pensijos, karinių pajėgų išlaikymas kituose kraštuose. Atsižvelgiant į tai, Britanijos ir Japonijos karinis pajėgumas mažai kuo skiriasi.

Vyriausybė dažnai susilaukia priekaištų iš opozicijos, kad tos „savaizaus“ išlaidos yra per didelės. Tačiau vyriausybės karo ekspertai sako, kad ne laikas šunis lakinti, kai reikia loti. Senas japonų karo dėsnių aiškina, jog geriausias apsigynimo būdas yra puolimas...

LENKŲ SPAUDOS PARODA

Sausio 31 d. Londone Lenkų kultūrinio centro namuose (POSK, Hammersmith, 238, Kings Str.) atidaryta spaudos paroda, pavadinta **Fasadas ir tikrovė**. Parodą surengė D. Britanijos Lenkų studentų ir absolventų sąjunga. Visi eksponatai gauti iš Lenkijos. Parodoje plakatais, fotografijomis ir spausdiniais vaizduojama dabartinė Lenkijos gyventojų laikysena ir jų nuotaikos.

Parodos pirmosios patalpos sienos užpildytos spalvotais, daugumoje raudonais propagandiniais plakatais. Visi plakatai šaukia žiūrovą į komunizmo įgyvendinimą. Yra ir Lenkijos komunistų veikėjų fotografijų. Tačiau jas visos užgožia didžiulis buv. Čekos viršininko F. Dzeržinskio plakatas-paveikslas. Toks yra **fasadas**.

Gretimoje patalpoje pavaizduota **tikrovė**. Čia sutelkta kovojančios antikommunistinės visuomenės spauda ir fotografijos. Štai prie pat įėjimo standas, pavadintas **In memoriam**. Jame nuotrauka paminklo, pastatyto Varšuvos kapinėse lenkų karininkams, nužudytiems Sov. Sąjungoje, Katinėje. Šalia kiti nuotrauka — mūro tvorėje didelėmis raidėmis skelbimas, nurodąs, kur ir kada vyksta gedulingos pamaldos už nužudytuosius.

Greta standas, skirtas bažnyčiai. Fotografijoje — varganas mūrinis barakelis. Jo užrašas sako, kad tai koplyčia. Tai užuomina, kad valdžia neleidžia statyti naujų bažnyčių. Čia pat fotografijos maldininkų minių Čenstahovoje, liudijančios gyventojų prisirišimą prie bažnyčios. Įspūdingi ir vaizdingi ir visi kiti standai. Iš visų turtingiausias spaudos standas. Jame sutelkti vadinamos „nepriklausomos“ spaudos eksponatai: žurnalai, atsisakimai, deklaracijos, mokslininkų traktatai ir t. t.

Lenkų antikommunistinė spauda nesivaidina nei samizdatu, nei pogrindžio spauda. Ji vadina save nepriklausoma spauda, nes ji yra vieša. Redaktorai pasirašo tikrais savo vardais ir pavardėmis, duoda tikrus savo adresus. Jie nesileidžia cenzūrojami, todėl negalima leidimo spausdinti savo veikalo spaustuvėse, kurios yra nacionalizuotos. Nepriklausomoji spauda spausdinama rašomomis mašinėlėmis ir kitomis primityviomis dauginimo priemonėmis. T. V.

DIDŽIOJI DIENA

Prieš 25 metus, minint Vasario 16-osios šventę, Lietuvos Igalias Ministras B. K. Balutis šitokiomis neužmirštamais žodžiais kreipėsi į Britanijos lietuvius.

Ir vėl mes sulaukėme didžiosios dienos: Vasario šešioliktosios šventę pagerbti. Nes Lietuvai Laisvė juk gimė tą dieną: tad šiandien ir vėl jos gimtadienį švenčiame.

Tada tai iš Vilniaus, sostinės Gedimino, po Lietuvą garsas, kaip žaibas nuskrido: „Nutraukiame mes pančius, tirėnų uždėtus! Nuo šiandien laisva yra Mindaugio žemė!“

„Mes skelbiame pasauliui, kad esam valstybė — laisva, nepriklausoma niekam, o niekam!“ Taip sakė Basančius, tautos mūsų tėvas, ir dvidešimt vyrų senam mieste Vilniuse.

Išgirdus tą balsą vadų išmintingų, sužūrė, kaip jūra banguota, visa Lietuva, visi Mindaugio ainiai: „Kaip sakot, taip bus! Lietuvos laisvę ginsim!“

Apgynė. Nes gynė, kaip vienas, kaip bitės sukibę, kai avylį priešas užpuola. Ir Bermontą puikų, ir ruskį kraujuotą, ir lenką klastingą — visus atlaikytą...

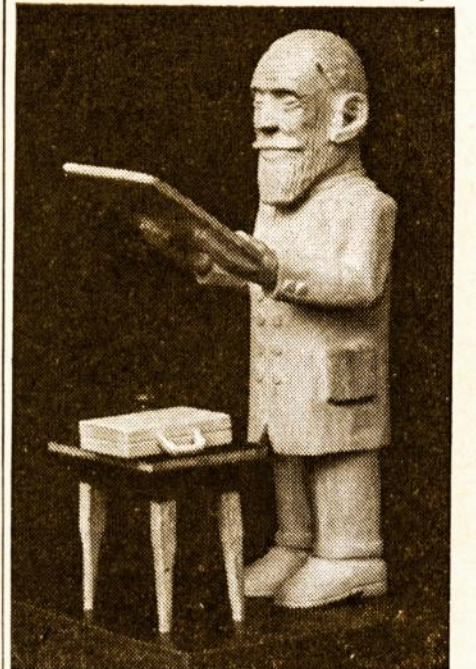
Ir džiaugėsi žmonės visoje Lietuvoje, kad laisvę atgavus, „kaip žmonės gyvensim“... Ir metai nuo metų Vasario šešioliktoji — tai laisvės gimtadienis buvo.

Tą dieną mes šventėm, dėkodami Dievui ir mūsų didvyriams už laisvę laimėtą. Per dvidešimt metų tą laimę turėjom ir džiaugėmės laisvės palaima ir vaisiais. Tad švęskim Vasario šešioliktosios dieną su nuotaika pakelta ir pažadu tvirtu: „Te akys mums plyšta, te rankos nudžiūsta pirma, nei pamiršime Tave, o Tėvyne!“

Tebūnie šventė šita iškilminga! Mūs mintys ir širdys, ir lūpos tešaukia vienodai: „Ilgiausių, laimingų Tau metų! Te

laisvė, kaip saulė, ir vėl Tau nušvis!“
O, broli lietuvi, sesute mieloji! Kaip trokščiau, norėčiau visus apkabinęs, pakviesti talkon Jus: Tėvynę mūsų ginti — visur, visada — ir darbai ir malda!
Bronius K. Balutis, Lietuvos Ministris

Dr. J. Basanavičius skaito Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą. „Lietuvos Taryba 1918 m. vasario 16 d. susirinkusi Vilniuje skelbia atstatomą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje“.



Stasio Motūzos medžio drožinys

Reikalauja „tikrų“ markių

Iš visų satelitinių valstybių Rytų Vokietijos gyvenimo standartas yra pats aukščiausias. Tačiau paskutiniuoju metu pasireiškia neramumai kelia rūpestį partijos viršūnėms ir net Kremlui.

Pasak spaudos, R. Vokietijos gyventojai nebesirūpina per daug politinėmis ir socialinėmis sistemomis. Tačiau jie esą labai įskaudinti, kad miestuose atidaromos krautuvės, kuriose visos prabanginės prekės galima pirkti tikrai už Vak. Vokietijos markes. Staiga visas kraštas pasidarė ištisa juodoji rinka. Kai kuriuose miestuose darbininkai paskelbė streiką, reikalaujanti algas mokėti Vak. Vokietijos markėmis. To paties reikalauja plentų darbininkai, viešbučių tarnautojai ir net tarnaitės.

Didžiausią įtaką, be abejo, daro Vakarų Berlynas. Iš čia stebima televizija, klausomas radijas, sekamos paskutinės madų ir technikos naujienos. Norint prasidėjusius neramumus laiku užgniaužti, įvesta žymiai griežtesnė kontrolė. Prasidėjo nuolatinių automobilių tikrinimai, sovietų patrulei gausiau lankosi Vak. Berlyne, suvaržytas sienos praėjimas, Sovietų generolai viešose kalbose užtikrina gyventojus, kad jie niekada Berlyno neapleis.

Septynios DIENOS

— Vasario 7d. Kinijoje buvo švenčiami Naujieji metai. Visi gyventojai turėjo 4 dienas atostogų.

— Vienoje Londono privatiškoje galerijoje atsirado dvi brangios ikonos, kurios buvo dingusios iš Graikijos muziejaus 1935 m.

— Vienoje 200 kg gyvsidabriu beicuotų kviečių pateko į duoną skirtus grūdus. Vienam tarnautojui įsikūšus, buvo išvengta katastrofos.

— JAV ruošia įstatymą, kad dezertyro Slaviko našlė galėtų gauti kareiviams skirtą pašalpą. Jos vyras, eilinis Slavikas buvo vienintelis JAV kareivis antrajame pasaul. kare, sušaudytas už pabėgimą iš kariuomenės.

— Keturi Sovietų S-gos darbininkai, bandę įsteigti nepriklausomą profesinę sąjungą, jau suimti.

— Pietų Afrikoje išleistas naujas įstatymas, padalijantis visą kraštą į devynių genčių regionus. Jo tikslas — atskirti Afrikos juoduosius nuo tikrosios Pietų Afrikos gyventojų.

— Britų angliakasiai sutiko su vyriausybės planu pakelti algas tik 10%.

— Šiaurinėje Kanadoje surasti dar penki radioaktyvūs gabalai iš sovietų nukritusio satelito.

— Kinų spauda kaltina Izraelį dėl derybų su Egiptu nutūkimo.

— Sovietų laivas „Rybak Latviji“ šiaurės jūroje superka iš anglų žvejų skumbrijas (mackerel) po £80 — toną. Manoma, kad žvejų tiesioginio pardavimo apyvarta siekia 2 mil. svarų. Anglijoje skumbrijos nėra populiari žuvis.

— Nežinoma palestiniečių grupė prisi-pažino švirkštų pagalba užnuodijusi Izraelio apelsinus, eksportuotus į Vokietiją, Olandiją ir Angliją.

— Kinijoje vėl atgaivintas Konfucijaus kultas, kuris prieš keletą metų buvo paskelbtas reakcionieriška filosofija.

— Spaudos žiniomis, Sovietų Sąjungoje

padvigubintas mokestis laiškamis į užsienį.

— Pernrhos gamtos rezervato prižiūrėtojas (šiaur. Valijoje) atrado negyvą varnėną, kuris turėjo ant kojos Lietuvoje uždėtą žiedą.

— V. Vokietijoje vietoje pasitraukusio gynybos ministro G. Leberio, paskirtas buv. finansų ministras Hans Apel.

— Politinė Sovietų leidykla išleido šeštąjį L. Brežnevo kalbų tomą.

— Grįžusieji iš Maskvos pasakoja, kad ten, kaip pvz. Londone, žiba naktimis neo reklamos. Tik jos skelbia ne prekes, o šūkius „I priekį su komunizmu!“ ir pan.

— Maskvoje paskelbta, kad praėjusiais metais suimtas disidentas Jurij Orlovas bus teisiamas už priešsovietinę veiklą. Jam gresia 7 metai kalėjimo.

— Grupė Japonijos parlamento narių reikalauja savo karalių viešose vietose dėvėti tradicinį kimono, o ne vakarietiškus drabužius.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470 Registered as a Newspaper at the Post Office.

Ledžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Ake. Bendrovė. Redakcija rankraščių taisy ir trumpina savo nuožūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarė, negrąžinami.

Prenumeratos kaina metams 10.00 sv. pusė metų — 5 sv.; dolių kraštuose — 20.00 dol. metams; Vokietijoje — DM 45.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nel leidėjai, nel redakcija nesima atsakomybės.

Vienoj skiltį idėto skelbimo kaina 3.00 sv. už colį. Didėsnį skelbimai atitinkamai brangiau.

Spaudos darbininko jubiliejus

Nedaug turime žmonių, kurie, sulaukę 85-erių metų amžiaus, dar dirbtų sunkų laikraščio redaktoriaus darbą. Turbūt vienintelis toks yra „Keleivio“ redaktorius J. Sonda.

Jackus Sonda gimė 1893 m. sausio 15 d. Šašaičių kaime, Alsėdžių vls., Telšių aps., pasiturinčio ūkininko šeimoje. 1914 m. baigęs gimnaziją Vilniuje, iki 1917 m. studijavo gamtos mokslus Petrapilio universitete. 1918 m. pavasarį grįžęs Lietuvon, įsijungė į atstatomos valstybės darbus — buvo Sedos aps. komiteto sekretorius, 1919 m. Darbo dept. sekretorius, Šiaulių apygardos darbo inspektorius. 1920 m. išvyko į Vokietiją ekonominių mokslų studijuoti. Baigęs studijas, 1924 m. grįžo Lietuvon, pastoviai įsikūrė Šiauliuose, kur pradėjo dirbti kaip Šiaulių srities Vartotojų bendrovių sąjungos instruktorius, kooperatyvų organizatorius.

Dirbti visuomeninį darbą Jackus Sonda pradėjo dar prieš pirmąjį pasaulinį karą. 1910 m. dirbo liet. moksleivių slaptos kuopelėje. Nuo 1911 m. Vilniuje jis buvo aušriniečių vadovas. Persikėlęs į Petrapilį, kurį laiką buvo liet. studentų d-jos pirmininku. Studijuodamas Vokietijoje, Hallėje, vadovavo ten studijuojančių liet. studentų kuopai. 1924 m. apsigyvenęs Šiauliuose, reikėsi daugelio organizacijų vadovybėse: socialdemokratų partijos, Kultūros-Svietimo d-jos, Kraštotyros, Lietuvos Vaiko, Pov. Višinskio liaudies universiteto, Kovai su džiova d-jos, Smulkaus kredito banko, Sporto klubo, Rotary klubo ir kt. Be to, visą nepriklausomybės laikotarpį jis buvo Lietuvos miestų s-gos valdybos vicepirmininkas. 1944 m. pasitraukęs į Vokietiją, Augsburgio liet. stovykloje vadovavo švietimo ir kultūros skyriui. 1950 m. nuvykęs į JAV, nuo 1953 m. pradėjo redaguoti „Keleivį“. Taigi garbingas jubilatas jau per ketvirtį šimtmečio redaguoja vieną iš rimčiausių išėjusių laikraščių. Be to, visą laiką jis dirba ir kitoki visuomeninį darbą: dalyvavo ALTOs veikloje, socialdemokratuose, Liet. darbininkų d-jos centre, atstovauja Socialdemokratų partijai VLIKe ir t. t.

Lietuvoje Jackus Sonda nuo 1925 m. iki 1931 m. buvo Šiaulių miesto burmistras. Kaip geras socialdemokratas jis išplėtė Šiaulių savivaldybės veiklą švietimo ir socialinės apsaugos srityje. Jo burmistravimo laikotarpyje įsteigta amatų mokykla, vakariniai kursai suaugusiems, bibliotekaskaitykla, senelių prieglauda, ambulatorijos. Neturtingi mokiniai aprūpinti mokslo priemonėmis ir nemokamais priešpiečiais, padidintas varguomenės šelpimas, pradėta planuoti miesto kanalizacija ir vandentiekis, daug padaryta miesto pagerinimo srityje.

Pasitraukęs iš burmistro pareigų, nuo 1931 m. rugpjūčio mėn. iki 1940 m. spalio mėn. Jackus Sonda buvo Šiaulių apygardos ligonių kasos direktorius. Jo rūpesčiu Pagelavoje buvo pastatytas vasarnamis neturtingiems vaikams. Atgavęs Vilnių, jis buvo pasiūstas tvarkyti sostinės ligoninių kasos reikalus. Nuo 1940 m. lapkričio mėn. iki 1941 m. balandžio mėn. J. Sonda buvo Lietuvos komunalinio banko valdytojas, vėliau — valdytojo pavaduotojas. 1941 m. liepos mėn. jis vėl grįžo į Šiaulius, kur iki pasitraukimo iš Lietuvos buvo miesto savivaldybės finansų skyriaus vedėjas.

Spaudos darbe J. Sonda taip pat ne naujokas. Lietuvių periodikoj jis pradėjo bendradarbiauti 1910 m. Vilniuje, ten jis buvo slapto mokinio laikraščio Rytų Aušrelės vienas iš redaktorių. 1915 m. kurį laiką dirbo Lietuvos žinių redakcijoje ir Aušrinės redakciniame kolektyve. 1916 m. Petrapilyje dirbo Naujosios Lietuvos redakcijoje. Grįžęs į Lietuvą, 1919 m. Šiauliuose dirbo Sietyno redakcijoje. Bendradarbiavo įvairiais laikais Lietuvos ūkininke, Aušrinėje, Lietuvos žiniose, Naujojoje Lietuvoje, Sietyne, Socialdemokratė, Šiaulių Naujienose, Savivaldybėje, Savi-valdybių Balse, Sveikatoje ir Darbe. Vokietijoje 1948-49 m. redagavo Bendrą Darbą. Persikėlęs Amerikon, bendradarbiavo Naujienose ir Darbe, o dabar nuolat rašo savo redaguojamame Keleivyje, dažnai pasirašydamas slapyvardžiais, ar visai nepasirašydamas.

Prieš penkerius metus, pagerbiant Jackus Sonda Bostone, kur jis dabar gyvena ir dirba, poetas Stasys Santvaras pasakė, kad jubilatas yra 19-20-tojo amžiaus savartas sūnus. O tuo metu, kaip žinome, į gyvenimo areną savo teisių ginti veržėsi darbo klasė, plačiai ir kategoriškai skambėjo socialinio teisingumo, laisvės, žmonių lygybės ir brolybės šūkiai. Lietuviai į tarptautinį socialistinį sąjūdį jungėsi su savo tautos išlaisvinimo mintimis ir siekais, internacionaliniame sąjūdyje tikėdamiesi rasti savo idėjos draugų ir talkininkų.

Aplinka paveikė ir jauną Jackų. Jau mokykloje jis dėjosi su aušriniečiais. Nepriklausomybės laikais gyvendamas Šiauliuose, bendravo su socialdemokratais F. Bugailiškiu, S. Lukausku, inž. Bielskiu ir kt. Nuo to laiko J. Sonda jau tvirtas socialdemokratas, toks išliko ligi šių dienų. Išėjimoje jis artimai bendradarbiavo su dabar jau mirusiais socialdemokratų partijos vadovais: Steponu Kairiu, Kipru Bieliniu ir Vladu Sirutavičium. Jiems visiems rūpėjo socialinis teisingumas, dėl jo jie drąsiai kovojo, bet jų aukščiausias siekimas visuomet buvo lietuvių tautos laisvė ir nepriklausomybė, tarpusavio lietuvių solidarumas ir susiklausymas. Tais principais vadovaujasi J. Sonda ir redaguodamas Keleivį, melai visų skaitomą Amerikoje, Europoje ir kitur.

Laikraščio redaktoriui šiais laikais turi daug problemų. Trūksta bendradarbių, sensta ir genda spausdinimo priemonės. Spausdintuvų modernizavimui trūksta lėšų. Keleivis norėtų pakeisti spausdinimo techniką, pereiti į ofsetą.

Sveikindami gerbiama Jubilata, linkime jam nugalėti tas kliūtis ir dar ilgus metus nepritrūkti jėgų mėgiamam ir lietuvių tautai naudingam darbui. J. V.

Jonas Gailius

SUSITIKIMAS KRYŽKELĖSE

Sulyginti laukai

Po daugelio metų, praleistų svetimų kraštų triukšminguose miestuose, ilgesio kankinamas nuvažiuo aplankyti pasiligtą tėvynę.

Niekam nežinant, keleivis nusidangino į savo tėviškę ir negalėjo atsisėbėti: šalimais skalavo akmenėlius tas pats nenuorama upokšnis, bet sodybos vietoje šmėkščiojo varnalėšomis apkarniję dirvonai.

Sustabdęs vidutinio amžiaus praeivį, keleivis paklausė:

— Argi ne šituose dirvonuose kažkada stailpėsi sodyba su žirginėliais papuoštais namais?

Praeivis pasikasė pakaušį ir atsakė:

— Čia niekuomet nebuvo nei sodybos, nei puošnių namų. Kai buvau vaikas, toje viejoje dūlėje labai ankšta mokykla. Dabar gi čia pulkūs laukai, — ir nukiūtino savo keliais.

Po kurio laiko keleivis kaktomušom susidūrė su pagyvenusiu, truputį žilstelėjusiu vyru ir, rodydamas dirvonus, paklausė:

Argi ne šitoje vietoje, prie srovaus upelio, baltavo iškili mokykla?

— Čia niekad nebuvo tikros mokyklos, — atsakė užklaustasis. — Kiek pamenu, šioje vietoje buvo įrengta traktorių stotis.

Vaikštinėdamas paupiu, keleivis sutiko kniپیu pasiramščiojantį senį ir, rodydamas ranka dirvonus, pasakė:

Atrodo, kad šituose laukuose kadaise prisiglaudė traktorių stotis.

Zvilgtelėjęs į tyvuliuojančius laukus, senis atsikrenkštė ir atsakė:

— Klek žinau, čia nebuvo jokios traktorių stoties. Tačiau iš savo tėvo girdėjau, kad seniau, prieš daugelį metų, čia glauštėsi prie medžių medinė koplyčia.

Suglumio keleivis; negalėdamas tikėti, ką girdėjo būgneliais dundančiomis ausimis. Įsnukinęs į miestelį, nušiumsejo į pažįstamą bažnyčią, kuri, deja, buvo apšepusi ir tarsl iš baimės pritūpusi prie žemės. Pamatęs navoje slampinėjantį sulinkusį altarištą, prisistatė jam keleivis, prabildamas:

Netekome kun. Petro Dagio

Labai pavėluotai čia Europoje mus pasiekė žinia, kad New Yorke ligoninėje gruodžio pradžioje mirė plačiai žinomas biržėnas kun. sen. dr. Petras Dagys, ilgametis New Yorke Lietuvių evangelikų parapijos klebonas, taip pat Lietuvių evangelikų liuteronų JAV ir Kanados sinodo senjoras.

Spaudoje bus, be abejo, aprašytas jo gyvenimas ir veikla. Aš, ilgametis jo bičiulis, noriu paminėti tik tas jo veiklos sritis, kuriose mes susitikdavome — kooperacija Lietuvoje ir labdaros veikla išėjimoje.

Vokietijoje, įsteigus Lietuvių Šalpos Draugijai „Labdara“ ir pakvietus kun. Dagį prisidėti teikti paramą moksleiviams, jis suorganizavo prie parapijos rėmėjų būrelį, į kurį įsijungė: New Yorke Lietuvių protestantų parapija, Parapijos moterų ratelis, New Yorke Mažosios Liet. bičiulių draugija, SLA 368 kuopa, A. P. Dagiai, A. Reventas, A. Bortkevičienė, J. Šneideris. Skirtu laikui atėdavo čekis su maloniu kun. Dagio laišku. 1977 metų čekiškas buvo atsiųstas Ramuno Brako su pastaba, kad kun. Dagys sunkiai serga ligoninėje. Vėliau liūdnėsnė žinia.

Lietuvoje, studentaudamas, Petras Dagys dažnai apsilankydavo Pienocentre pienuių steigimo Biržų aps. reikalais. Visuomet malonus, su jausia šypsena, paslaugus, draugiškas. Taip susidarė draugiški santykiai visam amžiui. Jis bendradarbiavo ir kitus kooperatyvus steigiant. Nukeltas kunigauti į Klaipėdos kraštą ir būdamas 1932 m. Budingos evangelikų liuteronų klebonu, buvo išrinktas Švento-

sios uosto žvejų kooperatyvo pirmininku. 1934 m., būdamas Lietuvos kariuomenės evangelikų liuteronų kapelionu ir Klaipėdos gubernatūros tikybos reikalams referentu, įsteigė Akc. b-vę „Žuvys“ ir dalyvavo jos valdyboje.

Vokiečių okupacijos metu atlikinėjo religines ir visuomenines pareigas. Tekdavo susitikti ir pabendrauti. JAV dukart teko aplankyti jo šeimą ir pasisvečiuoti jo ir jo žmonos Arianos malonioje globoje.

Užpėnai, eidamas į ligoninę, lyg atsi-sveikino ant visados, abejodamas, ar pavyks ištrūkti iš vėžio replių. Dar metus pasikankino.

„Labdaros“ Draugijos, savo šeimos, o taipgi globojamo jaunimo vardu tariu „Iš-sėkis ramybėje, mielas Bičiuli“.

Mielajai žmonai Arianei, daug dienų ir naktį išvargusiai prie sunkaus ligonio, giminėms ir bičiuliams reiškiau gilią užuojautą.

Jonas Glemža

PASKIRTOS PREMIJOS

Lietuvių žurnalistų sąjungos Centro valdybos 1978 m. sausio 11 d. posėdyje, persvarčius lietuvių išėjimo spaudos, radio bei televizijos redaktorių siūlymus, nutarta Daužvardžio Fondo premijas skirti šioms jaunims bendradarbiams:

Po \$100.00

Eugenijui Butėnui, Mykolui Drungai, Eglei Juodvalkytei, Sauliui Kupriui, Vaciu Kęstutėiui Slotkui.

Po \$75.00

Ofeiliui Barškėtytei, Kazėi Brazdžionytei, Lilei Burbaitei, Nėlidai Burbaitei, Marytei Daubriūnaitėi, Rimai Janulevičiūtei, Petriui Kisieliui, Jonui Kupriui, Vidai Kuprytei, Rasai Lukoševičiūtei, Viktorui Nakui, Raimundui Strikui, Birutei Šaulytei, Rūtai Šiulytei.

Po \$50.00

Tomui Baltučiui, Rasai Bobelytei, Aušrai Gečytei, Ritonei Ivaškaitei, Astai Motušytei, Jonui Rukšėnui, Kristinai Veselkaitei.

Baigiantis šios valdybos kadencijai, jaunimo žurnalistikos veikla bei puoselėjimu rūpintis naujai išrinkta Daužvardžio Fondo valdyba, kurią sudaro šie asmenys: Petras Indreika, Antanas Juodvalkis, Algirdas Pužauskas, Jonas Puzinas, Emilija Sakadolskienė, Antanas Saulaitis, S. J., ir Danutė Vakarė.

PREMIJA B. BRAZDŽIONIUI

Bernardas Brazdžionis laimėjo Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją, skirtą Lietuvos nepriklausomybės šešiasdešimtmečiui paminėti. Vertinimo komisija, sudaryta iš newyorkiečių, posėdžiavo sausio 14 d. Kultūros židinyje, Brooklyne ir tą premiją jam paskyrė visais balsais. Poetas gaus \$1.000, kuriuos paaukojo Klemensas Gailūnas. Vertinimo komisijos pirmininku buvo T. Leonardas Andrieus, sek. Leonardas Žitkus ir nariais: Nėlė Mazalaitė, Henrikas Kačinskas ir Stepas Zobarskas.

Gyvajai Lietuvai

Bernardas Brazdžionis

Lietuviškas dar teka kraujas
širdy motulės Lietuvos,
Ir šaukia mus rytojus naujas
į dieną darbo ir kovos.

O, nelaimingoji tėvyne,
Užmiršk, kuo vakar gyvenai
Ir tuos, kurie tave pamynė
Vergioj raudančią liūdnei...

Dar gyvas tavo artojėlis
Zaliam vasaros lauke,
Dar žydi tavo pievų gėlės,
Rasa palaistytos vaiskia.

Dar bręsta varpos aukso gryno,
Kur sviro svėrės pūdytų,
Ir marios mėlynojo lino
Prie numylėtinės namų...

Aušra tekėjo ir užgeso,
Bet tėviškės dangus — dar ne,
Dar jam rytojus laisvę neša,
Dar bėga bangos Nemune.

Dar rymo kryžkelėse kryžiai,
Dar kopylėse pakeliuos...
Tad eik, šalie, kur pasiryžai —
Ieškot ir rast laisvų dalios.

— Tėve, prie dirvonų, kurių krantus skaliau sraunaus upelio srovė, susitikau tris žmones ir klausinėju jų apie tyvuliuojančius laukus. Deja, kiekvienas jų paneigė, ką kitas tvirtino ir kiekvienas papasakojo naują istoriją, kurios kiti neminėjo.

Senasis altarištą įtariai žvilgtelėjo į kelevio veidą, klajojančias akis ir, nukreipęs žvilgsnį į altorių, kretančiu balsu atsakė:

— Sūnau, nežinau, kas esate ir iš kur atkeliavote. Nežinau, dėl ko parpū ir tu žliugsiančių laukų praeitis. Tačiau kiekvienas praeivis jums pasakė, kaip iš tikrųjų buvo, tik nedaug kas gali surišti kelias bėgančio laiko sukurtas tiesas ir suprasti graudžią tų laukų istoriją. Jei kadaise kas nors gero ten ir buvo, dabar turime užmiršti: nauji dievačiai, atmetę tikrąjį Dievą, įsivaizduoja kurią naują pasaulį iš nieko.

Nuskiriami ir pasmerktieji

Jaunas, stipraus sudėjimo jaunuolis, suvargintas nuolatinio alkio, parke atsisėdo ant suolo pasilsėti. Tiesdamas ranką į praeivius, meldė išmaldos, kartodamas liūdną neišsipildžiusių vilčių gyvenimo pasaką. Kiekvienas galėjo matyti nuo alkio išblýkusį veidą ir pažeminimo brūknius skruostuose.

Atsamatojo pajudėjęs vakaras, šiurkštaus vėjo sparnais paliesdamas sutrūkinėjusias lūpas ir suskirdusias tuščias rankas.

Jaunuolis pakilo ir išniūkino iš miesto. Pasukęs į vėjo nugaiderintus laukus, atsisėdo po išsikėtriojusį medžių ir gūdžiai susimastė. Paskum, alkio kankinamas, pakėlė į žvaigždėtą dangų akis ir pašnibždom sukuždėjo:

— Viešpatie, juk žinau, kaip maldavau aną turtuolį, kad duotų man darbo, bet jis išstūmė pro duris, nes buvau apskares. Būgaudamas pasibeldžiau į pasiturinčios našlės duris, bet užtrenkė jas, įtardama, kad galiu būti plėšikas. Ieškojau bet kokio darbo, kad užsidirbčiau duonos, bet visi nuo manęs nusigrėžė. Nežinodamas, ką daryti, prašiau išmaldos, bet Tavo garbintojai nenorėjo matyti ištiestos rankos ir unktė: „Yra jaunas, tvirtas, bet tingi dirbti ir nori iš maldos gyventi“...

— Mano Dieve, Tavo valia vargšė motina davė man gynybę, bet šykštūs žmonės atstūmė mane, ir štai tiesiu į Tave tuščias rankas. Staiga jo veidas pasikeitė. Pakilo, o sulysusiame veide žybtelėjo kietas pasiryžimas.

Su lietuviais pasaulyje

MIRĖ PRANAS RUDINSKAS

Labai staiga ir netikėtai Montrealyje mirė dipl. agr. Pranas Rudinskas (g. 1911 m.). Baigęs Žemės ūkio akademiją ir apgynęs diplominį darbą, praktikavosi linų auginimo ir apdirbimo srityje. Norėdamas įsigyti daugiau patyrimo, studijų reikais lankėsi Čekijoje ir Belgijoje. 1939 m. buvo Lietūkio prekybos atstovas D. Britanijoje. Prieš tai ir po to dirbo „Lino“ bendrovėje. Tuoj po karo Vokietijoje buvo lietuvių atstovas Baltic Central Advisory Council Detmole. Aktyviai dalyvavo lietuviškoje spaudoje, o 1948 m. redagavo Montrealyje „Nepriklausomą Lietuvą“. Perdavęs šį darbą a. a. J. Kardeliui, perėjo dirbti į draugiją „Litas“, kurią jis pats aktyviai padėjo suorganizuoti. Esant tos draugijos-bankelio vedėju, jos apyvarta jau buvo pražūsi 7 mil. dolerių. Šioje savo vedamoje įstaigoje, sausio 11 d., atvykęs į darbą, staiga ir numirė.

Montrealio lietuvių neteko aktyvaus visuomenės veikėjo ir gausaus administratoriaus.

GAUTI ŽURNALAI

Tėvynės Sargas, Nr. 2, 1977 m., politikos ir socialinių mokslų žurnalas. Leidžia Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga. Šiame numeryje daug vietos skirta mirusiems iškiliesiems lietuviams ar jų idėjos bei darbams paminėti. (P. Vainauskas, D. Jasaitis, St. Šalkauskis, M. Krupavičius). Aidai, Nr. 8, 1977 m. Išsamus ekonomisto L. Dargio straipsnis apie Lietuvos žemės ūkį. Tęsiama Putino „Nuvainikuotoji vėdylutė“. Platus recenzijų skyrius. Daug įvairios kultūrinės medžiagos. Leidžia Tėvai pranciškonai.

MIRĖ ROMAS MAZILIAUSKAS

Spaudos žinioms, 1978 m. sausio mėn. Montrealyje mirė žurnalistas Romas Maziliauskas.

Gimęs prieš 52 metus Kaune, Romas Maziliauskas pradėjo bendradarbiauti spaudoje nuo 1947 m., dar gyvendamas Vokietijoje. 1967 m. persikėlęs Londoną, kurį laiką dirbo „Nidos“ spaustuvių, bendradarbiavo „E. Lietuvyje“ ir redagavo „Skardą“. Vėliau, išvykęs į Kanadą, 1970-72 m. redagavo „Nepr. Lietuvą“. Buvo gausus žurnalistas.

RASYTOJAS R. SPALIS RUOŠIA DVI KNYGAS

Mūsų rašytojas R. Giedraitis-Spalis atsidėjęs kuria, norėdamas užbaigti seniai pradėtąjį septynių knygų „Vienos kartos ciklą“. Pirmosios penkos knygos jau parašytos, išleistos ir išparduotos... (Paskutinė buvo „Mergaitė iš geto“). Viena iš tų knygų išėjo dviem laidom, o dvi išverstos į latvių kalbą.

Sekanti ciklo knyga bus „Širdis iš granito“. Ją leidžia „Viltis“ Amerikoje. Romano mecenatas — jaunosios kartos atstovas, JAV aviacijos pulk. lt. D. Skučas.

Paskutiniojo romano, kuris vadinsis „Auksinio saulėlydžio gundymai“, mecenatas bus Neo-Lithuania korporacija, nutarusi šią knygą išleisti 55-rių metų sukaityviniame suvažiavime. Romanas jau pradėtas rašyti.

Išleidęs šį Vienos kartos 7 knygų ciklą, rašytojas R. Spalis bus tikrai atlikęs didelį literatūrinį darbą.

KADA ĮVYKO PIRMOJI DAINŲ ŠVENTĖ?

Estams ir latviams neseniai atšventus 100 metų sukaktį nuo pirmosios dainų šventės, kilo klausimas, kada tokia pirmoji šventė buvo suruošta Lietuvoje. Idomios medžiagos šiuo reikalu patiekia „Literatūra ir menas“ (Nr. 4). Ten rašoma:

„Iki šiol vis dar gajį nuomonė, kad pirmoji lietuvių dainų šventė įvyko 1895 m. ant Rambynų kalno. Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija tvirtina: „Pirmoji dainų šventė Lietuvoje įvyko 1895 m. Iniciatorius buvo R. Prūsijos lietuvių kultūros veikėjas, chorų vadovas, rašytojas Vydušas. Šventė buvo surengta prie Nemuno ant Rambynų kalno“ (p. 352). Neseniai teko girdėti šią datą minint ir per Lietuvos televiziją.“

Toliau straipsnio autorius A. Arminas, pasiremdamas įvairia istorine medžiaga įrodinėja, kad 1895 m. tokia šventė negalėjusi įvykti. Jo įrodinėjamai sutampa ir su L. Enciklopedijos duomenimis, kur sakoma, kad tikra dainų šventė (pirmoji) įvyko 1924 m. liepos 23-25 d. d. Kaune (L. E. IV t., 240 psl.). Patvirtindamas savo įrodinėjimus, A. Arminas rašo:

„1924 m. Kaune įvyko I dainų diena (dainų šventė). Kodėl ji nepasivadino ant-rąja? Ta proga išleistame straipsnių teorijos, istorijos ir kitais klausimais rinkinyje (su šventės programa) pasisako garsūs muzikos ir kultūros veikėjai: J. Naujalis, A. Kačanauskas, T. Brazys, Vaižgantas ir kt. Bet nei vienas iš jų ne žodžiu ne užsimena apie kada nors ir kur nors buvusią dainų šventę, kauniškąs pirmtakę.“

Taigi dar ilgokai reikės palaikyti, kol bus galima švesti pirmosios dainų šventės šimto metų sukaktį.

Kaip aušo laisvės rytas?

III KOVA DIPLOMATINIAME FRONTE

Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, po kelių mėnesių padėtis pirmojo pasaulinio karo frontuose žymiai pasikeitė. Pasirašiusi Brastos taikos sutartį, Rusija pasitraukė iš Santarvės valstybių (Aliantų) tarpo. 1918 m. lapkričio 9 d. Vokietijoje kilo revoliucija ir po 2 dienų jai teko kapituliuoti. Lapkričio 11 d. tarp aliantų ir Vokietijos buvo pasirašyta paliaubų sutartis. Demoralizuota vokiečių kariuomenė Rytų fronte pradėjo trauktis. Lapkričio 13 d. Sov. Rusija anuliavo Brastos sutartį ir netrukus pradėjo brautis į Pabaltijį.

Lapkričio 11 d. Lietuvoje buvo sudarytas pirmas ministrų kabinetas, vadovaujamas prof. A. Voldemaro. Pradėta organizuoti kariuomenę. Bet bolševikai taip pat nesnaudė.

Gruodžio 8 d. jie sudarė Lietuvos-Baltarusijos sovietinę vyriausybę. Bolševikų kariuomenė 1919 m. sausio 5 d. užėmė Vilnų. Per kelis mėnesius jie buvo pasiekę net Žemaitiją, bet kovo mėnesį buvo priversti iš ten trauktis. Tuo laiku, kai Lietuvoje laukose vyko atkaklios kovos, Paryžiuje posėdžiavo taikos konferencija.

Lietuvos kova diplomatiniam fronte yra plačiai aprašyta storioje knygoje „Documents on British Foreign Policy 1919-1939“, III-me tome, kuris apima 1919 metų laikotarpį, kai D. Britanija dar nebuvo pripažinusi Baltijos valstybių de-jure. Tuo laiku Britanijos užs. reikalų ministerijos dokumentuose Lietuva, Latvija ir Estija buvo vadinamos Baltijos provincijomis.

Pasiremdama 1918 m. lapkričio 11 d. paliaubų sutarties 12 str., Aliantų Aukščiausioji Taryba 1919 m. birželio 13 d. nutarė pareikalauti, kad vokiečių kariuomenė pasitrauktų iš Pabaltijį. Tam nutarimui vykdyti Baltijos kraštuose ir Suomijoje buvo įsteigti Aliantų karinės misijos, kurioms vadovauti jau nuo birželio 4 d. buvo paskirtas britų gen. Gough.

Britų atstovui pulk. Tallents vadovaujant, 1919 m. liepos 3 d. Stradsdenho vietovėje (12 km į rytus nuo Rygos) buvo pasirašytos paliaubos tarp vokiečių ir latvių bei estų. Pagal tą sutartį, vokiečiai pasitraukė iš Rygos į pietinį Dauguvos krantą.

Po ilgų derybų, 1919 m. birželio 28 d. Versalyje buvo pasirašyta taikos sutartis tarp karą laimėjusių valstybių ir Vokietijos bei Austrijos. Paryžiuje dar liko posėdžiauti Aliantų Aukščiausioji Taryba, kuri tikrino taikos sutarties vykdymą.

1919 m. liepos 7 dienos Baltijos reikalų komisijos posėdyje, dalyvaujant JAV, D. Britanijos, Prancūzijos, Italijos ir Japonijos atstovams, Lietuvos delegatą paaikino esamą padėtį Lietuvoje. Lietuvos delegaciją sudarė: prof. A. Voldemaras, deleg. sekretorius; J. Staugaitis, Valstybės Tarybos vicepirmin.; kun. Grigaitis; pulk. Gedgaudas ir P. Klimas, deleg. sekretorius. Išdalijus komisijos dalyviams Lietuvos delegacijos memorandumą, kun. J. Staugaitis (vėliau — vyskupas) buvo paprašytas duoti papildomų paaiškinimų. Jis pasakė, kad Lietuvoje yra pradėta atstatyti tvarka. Sudaryta vyriausybė, bet tuo tarpu nėra galimybės praveisti rinkimų į Seimą. Vokiečių kariniai daliniai tebėra krašte ir fronte. Lietuvos kariuomenė saugo vidaus tvarką ir gina kraštą nuo svetimos invazijos. Lietuviai tikisi, kad D. Britanija padės Lietuvai nusikratyti okupanto.

Pirmininkui prašant, J. Staugaitis (protokole jis nevadinamas kunigu) paaikino ir apie Lietuvos politines partijas: krikščionis demokratų, socialdemokratų, socialistų-liaudininkų ir kt. Visos tos partijos stovi už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Tam pritaria ir visos tautinės mažumos, išskyrus lenkus. Vyriausybė yra sudaryta iš visų partijų, koalicijos pagrindu. Lietuva yra žemės ūkio kraštas, labai nukentėjęs nuo karo. Ekonominė padėtis yra labai sunki, reikalinga paskola.

Prof. Voldemaras patiekė šiek tiek statistinių duomenų, kurie rodė krašto pajėgumą eksportuoti. Be to, posėdyje buvo kalbėta apie reikalą Lietuvai turėti kariuomenę, apie gyventojuose esamas priešlenkiškas ir priešsemitiškas nuotakas. Reziumuodamas, komisijos pirmininkas Sir Howard pasakė, jog Aliantai turi

surasti būdų padėti Baltijos valstybėms, kad jos sudarytų užtvarką prieš vokiečių įtaką iš vienos pusės, ir prieš bolševikų — iš antros.

1919 m. liepos 18 d. Lietuvos min. pirm. Slezevičius laišku Britanijos atstovui Baltijos kraštams pulk. Tallentui atkreipė D. Britanijos vyriausybės dėmesį į sunkią padėtį Lietuvoje. Kariuomenė yra priversta kovoti prieš bolševikus ir saugoti demarkacijos liniją su Lenkija. Nors vokiečių kariuomenė buvo pasižadėjusi pasitraukti iš Lietuvos ligi liepos 15 d., ji to dar nepadarė. Kareivių masės terorizuoja vietos gyventojus, grobia turtą, užpulo keliaujančius, rekvizuoja maistą ir t. t. Kovoja prieš bolševikus ir lenkus, trūksta kariuomenės pasipriešinti vokiečių spaudimui.

Lietuvos vyriausybė prašė D. Britanijos vyriausybės intervencijos, kad būtų sustabdytas puolimas iš Lenkijos pusės, ir kad būtų įsakyta vokiečių kariuomenei pasitraukti iš Lietuvos teritorijos. Turint galvoje galimą bolševikų ofensyvą, prašoma Lietuvos kariuomenei ginklų 15-kai tūkst. vyrų apginkluoti ir reikalingą kiekį šaudmenų.

Lietuvos delegacija Paryžiuje 1919 m. rugp. 26 d. įteikė notą Aukščiausiai Aliantų Tarybai, nusiskųsdama dėl užsitiesio vokiečių kariuomenės buvimo Lietuvoje. Liet. delegacijos pirm. T. Naruševičius ir sekretorius P. Klimas prašė imtis reikiamų priemonių Vokietijos kariuomenės evakuacijai pagreitinoti.

1919 m. rugsėjo mėn. D. Britanijos vyriausybė pripažino Lietuvą de-facto. Į Londoną atvykęs Lietuvos atstovas V. Čepinskis (vėliau VDU profesorius) dar kartą priminė (rugsėjo 22 d. laiškas) Britanijos vyriausybei, kad Vokietijos gen. Goltzo daliniai vis dar okupuoja dalį Lietuvos teritorijos. Jie kontroliuoja geležinkelius Radviliškis-Mažeikiai, Šiauliai-Tilžė ir Priekulė-Klaipėda. Pagal Lietuvos gen. štabo duomenis, Lietuvoje esama apie 5.000 vokiečių karių. Liepos mėn. prie jų prisidėjo rusų pulk. Virgoličius apie 2.000 karių. Vokiečių broliavimasis su rusais sudaro pavojų Lietuvos nepriklausomybei, todėl V. Čepinskis prašė D. Britanijos vyriausybės imtis reikiamų priemonių rusų-vokiečių kariuomenei pašalinti iš Lietuvos.

Spalio 23 d. Lietuvos Atstovas V. Čepinskis įteikė D. Britanijos užs. reik. ministerijai dar vieną notą, išdėstydama kolčakininkų veiklą Šiaulių rajone. Tame rajone būta susidūrimų tarp liet. karinių dalinių bei partizanų su kolčakininkais. Lietuvių dalinis Obelių stotyje pagrobė vokiečių lėktuvą, kuris buvo pakeliui į Maskvą su dviem vokiečiais, dviem turkais ir vienu rusu. Šioje notoje V. Čepinskis taip pat paminėjo kolčakininkų ryšį su kai kuriais liet. politiniais veikėjais. Tai baronas Fr. Roppas, jo svainis Wildermannas ir pagarsėjęs liet. veikėjas Gabrys, kurie planuoja sąmokslą prieš esamą Lietuvos vyriausybę.

1919 m. lapkričio 25 d. gen. Turner, Aliantų karinės misijos atstovas Tilžėje pranešė D. Britanijos užs. reik. ministerijai apie Vokietijos kariuomenės evakuacijos iš Lietuvos ir Latvijos eigą. Lietuvos kariuomenė ir ginkluoti partizanai kai kuriose vietose perkirto geležinkelį ir tuo būdu kliudė vokiečiams pasitraukti. Lapkričio 21-22 d. d. lietuviai užėmė Radviliškį ir pasistūmė Šiaulių link. Paėmė grobio, įskaitant 25 lėktuvus.

Pagal „Documents on British Foreign Policy 1919-1939“, paskutiniai Vokietijos kariniai daliniai pasitraukė iš „Baltijos provincijų“ 1919 m. gruodžio 16 d. Vokietijos „Geležinė divizija“ pasitraukė iš Klaipėdos 1920 m. sausio 8 d., t. y. dvi dienas prieš Versalio taikos sutarties įsigaliojimą.

Tada nepriklausomai Lietuvos respublikai dar liko apsiginti nuo lenkų ir bolševikų puolimų ir pradėti krašto ūkio atstatymą.

D. B.

KNYGOS, KIAULIENA IR KAPITALISTAI

Pasakodamas savo išpučius iš Varšuvos, žurnalistas H. Pick (Guardian, sausio 17 d.) pabrėžia, kad Lenkijos gyventojai daugiausia pasigenda dviejų dalykų — knygų ir kiaulienos. Jeigu pasirodanti geresnė knyga (dėl popieriaus stokos tai dažnai nėra dideli), tai prie knygynų tuoj susidarantys eilės. Tas pats su kiauliena, kurios valdiškose krautuvėse esą labai sunku gauti. Žurnalistas pažymi, kad paukštienos lenkai neskaito tikra mėsa... Net ir jautiena ne taip branginama, kaip kiauliena.

Nors krautuvėse kainos nedidelės, bet geresnieji maisto produktai dažniausia perkami rinkoje. Čia dėl kainų niekas nesidera. Esą patys lenkai sako: „Kai pardudame prekes rinkoje, esame kapitalistai, o kai einame pirkti į valdiškas krautuves — proletariai“.

Populiariausia valiuta Lenkijoje esanti doleriai. Už juos visko galima gauti. Privatiškiems piliečiams bankuose esą net leidžiama atidaryti dolerines sąskaitas, visiškai nesiteiraujant, iš kur ir koku būdu pinigai yra gauti.

Lietuva be lietuvių

Šveicarų Rytų Instituto Berne leidžiamas dvisavaltinis „Zeitbild“ leidinys sausio 25 d. numeryje paskelbė per keturius puslapius straipsnį apie padėtį okupuotoje Lietuvoje. Žurnalas remiasi savilaidos leidiniais, išėinančiais Lietuvoje, ypač „Varpu“, kuris skelbiasi kaip „Lietuvos Revoliucinio Išsivadavimo Fronto“ organas.

Straipsnis pradamas tokiu konstatavimu: „Sovietinėje savilaidų produkcijoje Lietuva jau kelinti metai užima svarbią vietą. Vienas žinomiausių periodinių pagrindinio leidinių visoje Sovietų Sąjungoje yra „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“, kuri, nepaisydama savo pavadinimo, yra pasidariusi bendra platforma visuotiniam žmogaus ir piliečio teisių judėjimui. Ji ne tik patį pranoko savo pradinis religinius rūpesčius, bet taip pat geografines ribas: kai policija vykdė suėmimus ryšium su lietuviškąja „Kronika“, tuo pat metu tos akcijos imtasi ne tik Lietuvoje, bet ir Maskvoje.“

Kaip ir visas Baltijos rajonas Lietuva priklauso tiems sovietiniams kraštams, iš kurių sporadiškai patiriama apie didesnius ar mažesnius neramumus, kurie turi „tautinį“ pobūdį arba jį įgauna, kai nepasitenkinimo judėjimas dėl vienokios ar kitokios priežasties pavirsta demonstracijomis.

Ir vėl buvo minima Lietuva, kurioje kaip ir Gruzijoje, Armenijoje ir Ukrainoje praėjusiais metais, Maskvos valdovai siekė ištrinti Suslovo pragaistą vaidmenį iš žmonių atminties. Bet jam atsilankius 1960 m., sporto halėje Kaune kilo riaušės, kurių metu policija nužudė keturis jaunuolius. „Lietuva paskelbtai draudžiamą zoną Suslovui būtų lygu pripažinti pralaimėjimą. Tad jis antrą kartą nuvyko Lietuvon. Bet šį kartą prieš jo atvykimą iš geležinkelio stoties buvo pašalinti visi keleiviai, kitaip nesitikėta garantuoti jo saugumo. Jo užtušuota praeitis negalėjo būti nuslėpta.“

„Zeitbild“ paskelbė tame pat numeryje kelias iliustracijas. Ties Michailo Suslovo nuotrauka padėtas toks paaiškinimas: „Sovietiniame politiniame biure Michailui Suslovui yra pavaldūs santykiai su broliškomis partijomis ir jis laikomas sovietų užsienio politikos pilkaja eminencija. Vakarų stebėtojai laiko jį partijos „konservatyvinio“ sparno atstovu, staliniskai išauklėtu seneliu (gimęs 1902 metais), kuris nebeįsijaučia pritaipyt prie modernių tendencijų. Bet mūsų pranešimas rodo, kad Suslovas, anksčiau vadintas partijos „vyriausiuoju ideologu“, vis dėlto nėra tik ideologiškai suramėjęs biurokratas. Jis savo laiku buvo tikro pobūdžio nusikaltimų iniciatorius, kuriems Nuernbergo teisme pritaikyta aukščiausia bausmė. Jis Lietuvoje vaidino tą patį vaidmenį, kuris Hitlerio laikais atiteko Heydrich kaip reich protektorui Čekoslovakijoje.“

Toliau šveicarų žurnalas sustoja ties „Varpo“ leidiniu. To leidinio kiekvienas numeris skintas specialinei temai: Nr. 1 nagrinėja Suslovo vaidmenį Lietuvos sovietinime, Nr. 2 iškeltas reikalavimas paskelbti Lietuvai laisvą nuo atominių ginklų zoną, Nr. 3 rašo apie politinių kalinių amnestiją, Nr. 4 kelia apsisprendimo teisę.

Berniškis žurnalas krepia dėmesį į tai, kad tiek pagrindžio „Varpas“, tiek kitas leidinys „Aušros“ pavadinimu įsajamiai siekia pabrėžti savo tradicinę kilmę, susijusią su lietuvių tautos atgimimo laikotarpiu. „Varpas“ laiko save penkių rezistentinių organizacijų organu, jų tarpe ir „Lietuvos Nepriklausomos Komunistų Partijos“. Šveicarų žurnalas analizuoja „Varpo“ siekiamus tikslus ir išveda, kad leidinys noris apjungti visas opozicines sroves.

„Ilgalaikis „Revoliucinio Išsivadavimo Fronto“ tikslas yra apsisprendimo, teisės

reikalavimas Lietuvai. Be to, reikalaujama, kad būtų atšauktos „carinės ir stalininės klaidos“, kad iš Lietuvos pasitrauktų sovietinė kariuomenė, kad būtų atstatyta tautinė nepriklausomybė ir kad būtų paskelbti laisvi rinkimai J. T. priežiūroje.“

Toliau „Zeitbild“ sustoja ties „Varpo“ numeriu, kuriame perteiktas Kremliaus didžiūno, vad. sovietinio ideologo Suslovo vaidmuo, kai 1944 m. Lietuva antrą kartą buvo užimta raudonosios armijos. Lietuvai susovietinti buvo sudarytas prie komunistų partijos centralinio komiteto specialus skyrius, ir jo vedėju paskirtas Michailas Suslovas, pasižymėjęs nepaprastu žiaurumu ir gavęs koriko vardą. Šveicarų žurnalas rašo: „Lietuvos komunistų partijos centralinio komiteto ketvirtame plenume, pasak „Varpo“, Suslovas 1944 m. gruodžio 27 d. pasakė kalbą, iš kurios tryško toks baisus kruvino keršto reikalavimas, kad jis ir po 28 metų neįdėjo tos kalbos į savo rinkinių raštų rinkinį. Pasirėmęs Leninu, Suslovas reikalavo be pasigailėjimo sušaudyti visus išdavikus. Lietuviškuosius partiečius jis kaltino „liberalizmu“ kovoje su nacionalistais.“

Po ano posėdžio Suslovas išsireiškęs dalyviams: „Budet Litva, no bez litovcev“ (Bus Lietuva, bet be lietuvių).

Berniškis leidinys, pasirėmęs „Varpu“, aprašo, kaip Suslovas po karo kelis kartus lankėsi Lietuvoje. Maskvos valdovai siekė ištrinti Suslovo pragaistą vaidmenį iš žmonių atminties. Bet jam atsilankius 1960 m., sporto halėje Kaune kilo riaušės, kurių metu policija nužudė keturis jaunuolius. „Lietuva paskelbtai draudžiamą zoną Suslovui būtų lygu pripažinti pralaimėjimą. Tad jis antrą kartą nuvyko Lietuvon. Bet šį kartą prieš jo atvykimą iš geležinkelio stoties buvo pašalinti visi keleiviai, kitaip nesitikėta garantuoti jo saugumo. Jo užtušuota praeitis negalėjo būti nuslėpta.“

„Zeitbild“ paskelbė tame pat numeryje kelias iliustracijas. Ties Michailo Suslovo nuotrauka padėtas toks paaiškinimas: „Sovietiniame politiniame biure Michailui Suslovui yra pavaldūs santykiai su broliškomis partijomis ir jis laikomas sovietų užsienio politikos pilkaja eminencija. Vakarų stebėtojai laiko jį partijos „konservatyvinio“ sparno atstovu, staliniskai išauklėtu seneliu (gimęs 1902 metais), kuris nebeįsijaučia pritaipyt prie modernių tendencijų. Bet mūsų pranešimas rodo, kad Suslovas, anksčiau vadintas partijos „vyriausiuoju ideologu“, vis dėlto nėra tik ideologiškai suramėjęs biurokratas. Jis savo laiku buvo tikro pobūdžio nusikaltimų iniciatorius, kuriems Nuernbergo teisme pritaikyta aukščiausia bausmė. Jis Lietuvoje vaidino tą patį vaidmenį, kuris Hitlerio laikais atiteko Heydrich kaip reich protektorui Čekoslovakijoje.“

„Ilgalaikis „Revoliucinio Išsivadavimo Fronto“ tikslas yra apsisprendimo, teisės

Laisvalaikio mąstymai

Rašo K. VALTERIS

SAUGOKIS — ŠNIPAS KRINTA IŠ DANGAUS

Kai Sovietų satelitas (padaras, iššautas ir erdves ir skriejais aplink žemę) Kosmos 954 artėjo prie žemės — valdžių viršūnės — ėmė jaudintis, o kai jis nukrito į Kanados sniegynus — spaudai, radijui ir televizijai buvo apstu medžiagos visai savaitė!

Rūpestis buvo pagrįstas: Kosmos 954 savo sudėtyje turėjo pavojingų sveltai radio-aktyvių medžiagų. Pasirodė, tai jau nebe pirmas toks pavojingas kritulys: mažiausia du (vienas sovietų ir vienas amerikiečių), „ilisisi“ Ramiajame vandenyne. Gal ir daugiau jų tūno kur nors vandenyne, dykumoje ar džiunglėse.

Britų dienraštis „Daily Mail“ rašo, kad amerikiečių erdvės tyrimo stotis SKYLAB, sverianti apie 10 tonų, slenka po truputį žemės link ir, jei nieko nebus daroma, tai per 18 mėnesių nukris kur nors ant žemės. Amerikiečiai esą gerokai tuo susirūpinę ir planuoja pastumti — „paspirti“ savo SKYLAB į tolimesnes erdves.

Iš britų spaudos aiškėja, kad erdvės aplink žemę yra gerokai prišukšlintos įvairiais padarais ir visokiomis atomomis. Britų ir amerikiečių radarai stotys jau suskaičiavusios 4.546 padarus, skriejančius aplink žemės kamuoli. Jų tarpe esą daugiau kaip 100 „gyvų“ satelitų, fotografuojančių žemės ir vandens paviršius ir kas ant jų yra, ir apie 200 pagedusių — nebeveikiančių satelitų „lavonų“.

Iš tų tūkstančių padarų dalis skries aplink žemę dar milijonus metų, kiti tūkstančiai ar šimtus metų, o kai kurie jau po kelių savaičių artės prie žemės „krantinčių žvaigždžių“ pavidale, t. y. krisdami su degs žemės atmosferoje. Skaičiuojama, kad nuo pirmojo Sovietų „sputniko“ (t. y. 1957 m. spalio mėn.) ligi šiol krisdami žemės sudėgė apie 7.500 padarų!

Atrodo, kad niekas negalėtų pasakyti, kiek satelitų su radio-aktyviomis medžiagomis skrieja aplink žemę ir kiek jų gali nukristi ant mūsų žemės. Jie daromi taip, kad nebegrižtų į žemę. Nukrenta tik tie, kurių sugenda vidinis mechanizmas — prietaisai.

JAV ir Sovietų Sąjunga varžosi dėl satelitų-šnipų pranašumo. Ir žinoviu būtų sunku pasakyti, kuris iš šių varžovų pir-

mauja. Gal niekas tiksliai nežino, kiek kurios valstybės padarų skrieja aplink žemę. Mat, ten maišosi keliolika ar keliasdešimt Kinijos, Japonijos, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir Italijos satelitų.

Kaip žmonės, taip ir jų padarai-satelitai gali būti skirtingų „specialybių“: vieni verčiasi karinio, o kiti civilinio pobūdžio šnipinėjimais.

Civiliniams reikalams skirti satelitai stebi oro kitimus, tyrinėja žemės ir vandens paviršius, žemės sudėtį, pasaulio derliaus būklę ir t. t. Taip pat plačiai naudojami radijo, telefono ir televizijos ryšiams palaikyti.

Karinių satelitų — „šnipų“ konstrukcijos laikomos didelė paslapyt. Žinoma tik tai, kad jie aprūpinti geriausiomis foto-kameromis, moderniais elektroniniais aparatais, infra-raudonų spindulių prietaisais.

Paslaptingiausias amerikiečių „šnipas“ esąs „Didysis paukštis“ (BIG BIRD). Jo foto-nuotraukos gali atpažinti žemės paviršiuje vaizdžius žmones. Dar daugiau: iš nuotraukų galima nustatyti, ar tie žmonės yra civiliniai ar kariškiai. Kas 160 dienų naujas „Didysis paukštis“ paleidžiamas į erdvę, o senasis susprogdinamas erdvėje.

Sovietų Sąjungos erdvių „šnipai“ — „Šeškai“ taip pat esą aprūpinti puikiausiomis foto-kameromis, aparatais, galinčiais „pajusti“ judančio tanko šilumą, klausytis radijo ir telefono pasikalbėjimų ir t. t.

Paminėtinas dar amerikiečių satelitas „VELA“. Jis gali „suostyti“ atominio (branduolinio) padaro sprogimą net 70 tūkstančių mylių aukštyje ir gali „pamatyti“ Sovietų Sąjungos ir Kinijos raketų paleidimo stotis (Rocket launches).

Ši trumpa erdvės įvykių apžvalga sukelia eilę klausimų ir minčių. Ar vertėjo pradėti erdvės varžybą? Kuo jos baigsis? Kaip erdvių šukšlinimas atsilieps į mūsų atmosferą ir klimatą?

Net ir drovūs žmonės mėgsta (už uždangų ar prie savo privačių maudymosi baseinų) pabūti nuogi: juk malonu pasikaktinti saulės spinduliuose. Bet jdomu būtų žinoti, kiek žmonių ir kokiose pozose yra „įamžinta“ erdvių šnipų foto filmose?...

Nuo pat mažens mėgau vakarais stebėti

LIETUVOJE

POLITECHNIKOS INSTITUTAS KAUNE

Kaune gana gausu mokslo įstaigų. Gal viena iš garsiausių yra Antano Sniečkaus Politechnikos institutas, ruošias kraštui įvairiausių sričių inžinierius.

„Tiesoje“ (sausio 31 d.) įdėtas pasikalbėjimas su to instituto rektorium prof. M. Martynaičiu. Iš to pasikalbėjimo pirmiausia sužinome, kad Lietuvoje kas šimtas gyventojas — inžinierius su instituto diplomu. Skaičius tikrai imponuojantis.

Daugiau kaip pusė dėsytųjų su moksliniais laipsniais. Disertacijos dažniausia ruošiamos bendradarbiaujant su pramonės įmonėmis. Šiuo metu institutas sprendžia 28 mokslines problemas, kurios apima kelis šimtus tarpgamybinių susivienijimų.

Rektorius sumini ketletą mokslininkų-išradėjų, nusipilniusių pasikrose pramonės šakose. Pvz. A. Paulauskas su bendradarbiais sukūręs naują šilkinų audinių apdorojimo technologiją, S. Kutkevičius išradęs naują siūlų dažymo būdą, prof. K. Ragulskis esąs kelių šimtų išradimų autorius vibracijos srityje.

Liaudies ūkio pasiekimų parodoje instituto ekspozitai (jų buvo 216) už įvairius išradimus bei patobulinimus gavę 18 aukso, 70 sidabro ir 183 bronzos medalius.

Instituto didžiausi trūkumai esą patalpų stoka moksliniams tyrimams, nepakankamas įmonių bendradarbiavimas ir nuolatinis medžiagų trūkumas.

MANĖ, KAD IS SIUNTINIO...

Juozaicių Rūta mieste studijuoja. Nesenai savo dvidešimtmetį atšventė. Parvažiavusi į namus, ėmė tėvams pasakoti, kaip gimtadienį pažymėjo, kokias dovanas gavo.

— O aš tau, dukryte, tokią dovaną nupirkau, kad tu tik aiktelsi, — mama krapštosi spintoje ir aiškina. — Užvakar einam su fermos vedėja po pietinio šėrimo, žiūrime — prie pat namų tokia moteriškė priešais žingsniuoją. Pasilabino ir sako: „Gal norit suknelę ar megztinį nusipirkti? Iš Amerikos siuntinius gaunu, neturiu kur dėti“. Užeinam, sakau, į trobą. Viešnia išdėliojo prekes. Fermos vedėja, visgi mokyta žmogus, tuoju už etikečių. Tikrai, sako, iš užsienio. Ir ėmė dėl suknelės derėtis. Aš sakau, būk žmogus, perleisk man, dukros gimtadienis. Perleido.

Pavartė dukrė, pačiupinėjo, į etiketę pažiūrėjo.

— Na ir galvos jūsu — čia visai ne iš siuntinio, Estijoje pagaminta. Vilnių jų sočiai. Ir kainuoja ne šešiasdešimt, o keturiasdešimt rublių.

— A! O mes manėm...

V. Armūzas (Valst. laikr.)

NAUJI PAŠTO ŽENKLAI LIETUVOJE

Filatelistų draugijos biuletenyje „Lietuva“ (Nr. 4, 1977 m.) Ant. Bernotas rašo, kad be jau seniau minėtųjų, Lietuvoje pasirodė šie nauji pašto ženklų vienetai:

1. 4 kapeikų vokas Jonui Biliūnui paminėti — kairėje voko pusėje parodytas jo gimtinis namas su paminklu priešais (išskaptuotas stuobrys) ir vinjetė aplink. Įrašai rusiškai ir lietuviškai: „Lietuvos TSR, Anykščių rajonas, Niūronių kaimas, Lietuvių rašytojo Jono Biliūno tėviškė“. Dail. A. Smirnov (išdėmetina, kad net lietuviškas vokui išleisti nerasta lietuvių dalininko!). Spausdintas vyšnė, žalsva, pilka ir juoda spalvomis.

2. 6 kapeikų vokas su Klaipėdos Kultūros rūmais. Vaizde matome Dangės upę su tiltu į anksčiau buvusią Laukininkų gatvę. Vietoje buvusio Šv. Jono ir Laukininkų bažnyčių bei kitų namų, kurie buvo sunaikinti, dabar pastatyti visiškai kiti pastatai. Įrašai rusiškai ir lietuviškai. Dail. L. Kružkova. Vokas spausdintas keilomis spalvomis. Abu vokai išleisti Sovietų Sąjungos Ryšių Ministerijos, daryti Permės popierio fabrike.

3. Trijų kapeikų oficiali atvirutė, kurios antroje pusėje parodyta skulptūra: parke žolėje gulinti nuoga moteris. Adreso pusėje rusiškai ir lietuviškai užrašyta, kad tai yra „Lietuvos TSR, Palanga, Skulptūra „Saulutė“. Skulptorė Z. Januškaitė, foto V. Martišina. Nuotrauka spalvota.

Šia proga pažymėtina, kad biuletenis „Lietuva“ pasirodys 4 kartus per metus, patiekia tikrai daug vertingos medžiagos filatelistams ir kitų rūšių kolekcionieriams. Jo adresas: K. Rožanskas, 3450 W. 62nd St., Chicago, Ill. 60 629.

Be kitų įdomių dalykų, biuletenis paminė ir Manchesteryje išleistąjį Anglijos Filatelistų draugijos „Vilnius“ biuletinį Nr. 1. (Redaguoja A. H. Vainas ir S. Lauruvėnas.)

giedrą dangų. Jis atrodė toks tyras, švarus, tobulas, šventas — tikra Dievo buvėnė. Ir dabar kartas nuo karto žvilgtelįti į mėnulį, žvaigždes ir žvaigždynus, bet tas pats dangus sužadina jau kitokių jausmų. Dabar į dangų žiūriu kaip į šiuokšlyną ir grėsmę: juk kiekvieną akimirką gali būti parbloktas paklydusio erdvių šnipas...

KAI REIKIA SIUNTINIO

Alšku, kad artimieji Lietuvoje ar Sibire reikalingi paramos ir siuntinūs reikia siųsti. O kai reikia, rašykite:

Lithuanian House Ltd.

Siuntinių Skyrius

1 LADBROKE GARDENS.

LONDON, W11 2PT

Rašykite tuo adresu, ir bus paslūsta viskas pagal jūsų norus ir pageldivimus.

Taip pat padedame sudaryti testamentus ir persiunčiame palikimus

Europos Lietuvių Kronika

Tautos Fondui aukojo:

N. Butkus — 20 sv., DBLS Halifaxo skyr., J. P. Vrubliauskas ir I. Juška — po 5 sv. ir D. Gintas — 2 sv.

Visiems nuoširdžiai dėkoja
TFA D. Britanijoje

LONDONAS

LONDONO LIETUVIŲ PARAPIJOS VEIKLA

Vasario 5 dienos vakarą susirinkusi parapijos taryba apsvaistė 1978 metų veiklą. Aptartieji planai bus pasiūlyti metiniam parapijos susirinkimui, įvyksiančiam balandžio 2 dieną, 4 val. p.p. Sporto ir Socialinio klubo salėje.

Nutarta rengti tradicinę „Derby“ arklių lenktynių loteriją, išvyką į Lietuvą Sodybą per pavasario atostogas. Apsvarstyta, kaip dalyvauti Anglijos Lietuvių katalikų bendrijos suvažiavime Nottingham. Dalyvauti išvykoje į Kryžių Žygių Aylesforde.

A. A. VINCAS KAIRYS

Sausio 17 dieną mirė Vincas Kairys, 67 metų amžiaus, gienės Londone. Paskutiniu metu gyveno Dagenhame. Palaidotas Upminsteryje.

BLYNŲ VAKARAS

Jau daugel metų šventos Onos draugija rengia tradicinį blynų balių.

Šiemetinis balius buvo šeštadienį, vasario 4 dieną Sporto ir Socialinio klubo salėje.

Nuotaika ir blynai buvo geri, bet dėl siautėjančio gripo buvo mažokai žmonių. Nors kai kurie turėjo ir stalus užsisakę, bet ligos privertė pasilikti namuose.

A. A. JUOZAS GRINKEVICIUS

Sausio 30 dieną mirė Juozas Grinkevičius, 71 metų amžiaus, gyvenęs Wolthamstow. Palaidotas iš vietinės šv. Jurgio bažnyčios šv. Patriko kapinėse, šeimos kape.

MANCHESTERIS

VASARIO 16 MINEJIMAS

DBLS Manchesterio skyriaus valdyba vasario 18 dieną Manchesterio Lietuvių Socialinio klubo patalpose rengia

VASARIO 16 MINEJIMĄ.

Programoje: kun. A. Putės paskaita ir Bradfordo vyrų kvarteto lietuviškos dainos.

Manchesterio ir apylinkės lietuvių kviečiame ko gausiau mūsų rengiamame minėjime dalyvauti. Vietos klubas užteks tiek jaunims, tiek ir seniems. Taigi ligi malonaus pasimatymo lietuvių namuose Manchesteryje.

Skyriaus valdyba

NAUJA RAMOVĖNŲ VALDYBA

Sausio 28 d. L. K. V. S-gos „Ramovės“ Manchesterio skyrius turėjo lietuvių klube savo visuotinį metinį narių susirinkimą, kuriame aptarė einamuosius organizacijos reikalus ir išrinko naują valdybą.

Susirinkimą atidarė skyr. pirm. K. Murauskas. Pirmininkavo V. Bernatavičius, sekretoriavo S. Sasnauskas.

Iš valdybos padarytų pranešimų matėsi, kad skyriaus veikla buvo gyva, narių skaičius auga.

Baigiant susirinkimą, visi už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę žuvę kariai ir partizanai buvo pagerbti tylos minute, ir sugiedotas Lietuvos himnas.

Naujai išrinktoji valdyba yra beveik ta pati. Po pareigų pasiskirstymo jos sudėtis yra tokia: pirm. — K. Murauskas, vicepirm. — V. Kustys, kultūros vedėjas — V. Bernatavičius, sek. — A. Podvoiskis, išdininkas — A. Jakimavičius. Kandidatais liko A. Vigelskas ir Alf. Jaloveckas. Naujai valdybai visi linkime sėkmės.

BLYNŲ BALIUS

Vasario 4 d. Manchesterio Liet. Soc. klubas savo patalpose surengė šaunų blynų balių, į kurį atsilankė daug žmonių. Skelbtasis moterų tą pačią dieną balius nevyko. Blynus kepė ir kitokį maistą paruošė Jonas Verbickas.

Visi dėkoja klubui už surengtą blynų balių ir J. Verbickui už skaniai iškeptus blynus.

A. P-kis

DBLS skyriaus pirmininką

Joną PETKEVIČIŲ ir Ireną GRZYBEK, sukurčius šeimos židinį, sveikiname ir linkime laimingo ir gražaus gyvenimo.

Wolverhamptono lietuviai ir pažįstami

AUKOS ATSTOVAMS

DBLS Bendruomenės valdybos pirmininkas St. Kasparas iš Londono prisijungdamas 26 svarus atstovų kelionei paremti, rašo:

Siunčiu mūsų sesių kelionei paremti aukas, kurias man padėjo surinkti mūsų parapijos komiteto vicepirmininkas Ignas Dailidė. Suma maža, bet nuoširdi, ir geriau, negu nieko.

DBL Bendruomenės valdybos pirm. St. Kasparui, I. Dailidei ir visiems Londono aukotojams ir skautiškos idėjos rėmėjams išreiškiame nuoširdus skautiškas aciu.

Aukoj: St. Kasparas — 4.00 sv., K. Blazys — 1.00 sv., V. Meškevičius — 1.00 sv., V. Velička — 2.00 sv., J. Gudaitis — 5.00 B. Banevičius — 2.00 sv., A. Knabikas — 1.00 sv., J. Dirvonskis — 1.00 sv., V. Salčiūnas — 1.00 sv., Br. Namajuskienė — 2.00 sv., L. Salčiūnienė — 1.00 sv., V. Bumlauskas — 1.00 sv., P. T. — 2.00 sv., Ig. Dailidė — 2.00 sv.

Nuoširdus aciu.

LSS Rajono Vadija

SKAUTISKUOJU KELIU

Kovo 3-5 dienomis Manchesterio Lietuvių klubo patalpose įvyks Rajono savaitgalinė stovykla. Ta proga šeštadienį, kovo 4 d., 6 val. vakare bus šv. Kazimiero minėjimas. Programoje s. S. B. Vaitkevičiaus paskaita, Eimučio Šovos stovyklinis filmas ir akordeonų muzika.

Sekmadienį, kovo 5 d. įvyks Vadijos posėdis 10 val. rytą ir pamaldos 12 val. Visi skautai-ės ir vadovai privalo šioje stovykloje dalyvauti ir prisidėti prie programos.

Prašome atsivežti miegamus maišus, uniformas ir eksponatus ar dovanas „Kaziuko mugę“, kuri vyks stovyklos metu. Iki pasimatymo.

Rajono Vadija

Jaunimui

ANTRASIS JAUNIMO SEMINARAS MANCHESTERYJE

Rezultatai priklauso nuo įdėto darbo: daugiau padirbėsi — daugiau gausi. Rengiant Manchesterio seminarą, komitetas stengėsi ko daugiau painformuoti visuomenę, laikraščiuose paskelbti, jaunimą paskatinti. Antrasis lietuvių jaunimo seminaras Manchesteryje įvyks sausio 28-29 d. d.

Prieš dieną buvo spėjama, kiek iš viso dalyvaus. Gal 50, o gal ir visas 100? Ar užteks maisto? Kiek nakvos klube? Šeštadienio rytą pirmieji atvažiavo du vyrai iš Eccles. Tuoj pasirodė ir trys nottinghamiečiai. Trys mašinos su langais, apkljuotais „Lithuania-mania“ ženklais ir seminaro skelbimu du kartus apuko Piccadilly ir per Market Street, kad ko daugiau matytų (kam slėptis?) atvyko į klubą.

Atvykę į klubą, radome atvažiavusius Bradfordo, Leigh, Huddersfieldo, Londono ir Stoke dalyvius. Dar vis atvažiuoja daugiau ir daugiau.

Pagal seną lietuvišką tradiciją, kurios išmokė mūsų tėveliai, seminaras prasidėjo apie valandą pavėluotai. Giovanna Bernatavičiūtė sveikino visus atsilankiusius. Programą pravedė Jonas Podvoiskis. Pradžioje seminaro nutarimus perskaitė Aleksas Vilčinskas.

Programoje buvo nagrinėta, kaip prieiti prie lietuvių kilmės jaunimo, veiklos organizavimas ir pavasario šventės sporto rungtynės Sodyboje. Tokiu būdu galima būtų pritraukti daugiau jaunimo.

Šeštadienio vakaro šokiaus grojo Jono Podvoiskio disco. Tie, kurie negalėjo dalyvauti dienos metu, atėjo į šokius ir padidino jaunimo skaičių iki maždaug 65. Buvo labai jauki atmosfera, ir visi prisikalbėjo ir prisiskaitė iki vidurnakčio. Apie 20 pernakvojo klubo patalpose, bet sekmdienio rytą mišiose buvo tik keturi.

Per antrą sesiją, sekmdienį, buvo matyti, kad trūksta energijos. Bet vis dėlto išrinktas Jaunimo stovyklos komitetas. Po užkandžių atsisveikinimas ir — namo. Seminarą rengiant įdėta daug darbo ir jėgų. Visos diskusijos pavyko puikiai. Daug kas sakė, kad šis seminaras buvo tikrai naudingas.

Organizavimo komitetas norėtų tarti ypatingą aciu Manchesterio Liet. Soc. klubo valdybai už paramą ir patalpą, L. Purui ir Biuletenui už aplinkraščio išspausdinimą, A. Bernatavičienę ir J. Valiukevičienę už maistą ir visai eilei žmonių, kurie palengvino darbą fiziškai ir morališkai. Seminaro nuostoliai — £16.

Jonas

RANKDARBIŲ MEGĖJOMS

Per DBLB-nės krašto valdybą gautas laiškas, kuriame prašoma painformuoti suinvinimą mėgstančias moteris, kad Eva Jankus turi lietuviškų pavyzdžių pagalvėlių apvalkalams suinvinėti. Kurios domėtųsi jos pavyzdžiais, prašomos rašyti: Mrs. Eva Jankus, Ditta „Ricami Lithuania“, Santa Colomba, 53100 Siena, Italia.

**UŽSISAKYKITE IR DRAUGUS
PARAGINKITE UŽSISAKYTI
VIENINTELĮ LAISVOJE EUROPOJE
LIETUVISKĄ SAVAITRAŠTĮ —
„EUROPOS LIETUVI“**

Skaitytojų laišškai

APIE LAISVĘ IR TEISINGUMĄ

Dr. K. Valteris yra įdomus todėl, kad jis paličia temas, dėl kurių norisi pasiginčyti. Laikraščiu tas yra labai sveika. Rašydamas apie laisvę („E. L.“, Nr. 6), jis pasimetė tos laisvės ir teisingumo sąvokose. Nė vienos iš jų neišryškindamas, jis paliko mus, skaitytojus, kabančius ore. Galbūt jis atsakys, kad tik rūkoriai ir girtuokliai nežino, kas yra laisvė ir teisingumas, o jiems gi neverta aiškinti, nes jie jau vis vien yra žuvę.

O vis dėlto, nors ir esu vienas iš tų žūstančių, noriu prieštarauti dr. K. Valterio išvedžiojimams.

Pirmiausia kibinsiu jo pasakymą, kad ir čia, Didžiojoje Britanijoje, „laisvė yra daugiau galingųjų rankose“. Argi? Kas įeina į galingųjų klasę: valdžia, partijos, profesinės sąjungos, kapitalistai, anarchistai? Komunistai sako, kad čia laisvė turi tik kapitalas. Bet dabar jau viršū ima profesinės sąjungos, taigi darbininkai. Tad vėl reikia klausti, kas tie „galingieji“, kurie tik turi laisvę?

Pagaliau apie kokią laisvę dr. Valteris galvoja, ir ar jis nėra didžiausias laisvės priešinys. Jis nori mums uždrausti rūkyti ir gerti — tuo būdu jis irgi nori būti „galingesnis“, nes pats to malonumo nepažįsta.

Istatymai draudžia rūkyti tam tikrose vietose, bet ar tai yra laisvės varžymas? Nuogam bėgioti po gatves taip pat draudžiama, (net ir „galingieji“ to negali daryti) — ar tai irgi laisvės varžymas?

Pripažįstu, kad turtingieji turi daugiau laisvės priimti ar nepriimti pasiūlytą tarnybą, nes jų pragyvenimas yra užtikrintas ir be tos tarnybos. Bet kitose srityse laisvė yra visiems ta pati. Tik, žinoma, laisvė turi būti surišta su atsakomybe prieš įstatymus ir visuomenę. Nemanau, kad kas nors pakitėtų, jei žodį „laisvė“ pakeistume į „teisingumą“.

Dr. Valteris per daug reikšmės teikia anglų išsireikškimams, kaip „do as you are told“ ar „keep your mouth shut“. Anglai mėgsta iš savęs pasijuokti, ir tokius humoristinius pasakymus girdime kasdien. Tai gal ir yra viena iš geriausių anglų ypatybių, kad jie nebijo iš savęs pasišaipyti.

Negaliu praleisti ir jo tikybos pamokų, kurių metu daug girdėjęs apie žmogaus laisvą valią, tačiau visa tai jam pasidarė nesuprantama, kai jis pradėjęs studijuoti mediciną. Na, tai Tau, boba, ir pyragai!

Dievo duotą žmogui laisvą valią jis nori suprasti studijuodamas mediciną! Teologija gal būtų tinkamesnis mokslas.

M. Padrūtups

Desantas svogūnuose

Kas nemėgsta svogūnų — šio nepakeičiamo ir kasdienio daugelio mūsų skanėto, kurį su džiaugsmo ašaromis akys vartojame žalią ar keptą, marinuotą ar kaip kitaip vykusiai įkomponuotą į mūsų kasdieninį mitybą?

Tad ne veltui Anykščių rajono Raguvėlės tarybinio ūkio žemdirbiai, atsiliepdami į mūsų skrandžių šauksmą, nebe pirmus metus auginą svogūnus net 42 hektarų plote. Šimtai šio ūkio žemdirbių, būrų kelių pasiskirstę šį didingą lauką sąlyginiais sklypeliais, nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens purena, kaupia, laisto, ravi ir kitaip popina laukiamą keliašimtatonių svogūnų derlių. Be to, svogūnų augintojams vasaros metu kasmet noriai ir pastoviai tarkininkauja Vilniaus 40-osios vidurinės mokyklos moksleiviai...

Tad kodėl ši tokia pelninga ir visuomenei skoninga žemės ūkio kultūra, jau vien apie ją užsiminus, jums kelia nusiminimą? — primygtinai klausime Raguvėlės tarybinio ūkio vadovų, išklause visos aukščiau aprašytos pakilios informacijos.

Užsimegza dialogas:

— Kaip nenusiminti? Nebevaliojame kovoti su dvasios ubagų desantu!

— Kas tai: skėriai, trandys ar kokios kitos svogūnėnės bacilos?

— Blogiau — „žiguliuoti“ ir „moskvičiuti“ svogūnų vagys.

— Tad juos desantu ir vadinate?

— Kaipgi kitaip krikštys. Prie svogūnų — priegiu daug. Rudenį nežinau, kada ir iš kurios pusės atriedės prie svogūnų lauko su išjungtomis šviesomis mašina. O iš jos, net nesustojusios, į svogūnus tik šūmstą dar ar trys gaivalai su tuščiais maišais — ir vėl tylą. Po kiek laiko toji pati mašina kitose sutartoje vietoje vėl stabtelė, o tie, jau su svogūnų maišais, — į ją. Neperdedame. Rudenį būna naktų, kada net po toną svogūnų pavagia. O tu gaudyk vėją laukuose.

— Ir vis dėlto gaudote?

— Negaudytume — svogūno galvutės nebeliktų. Visas būrys ūkio darbuotojų draugininkų desantininkus vejojasi.

— Kas gi tie pagautieji?

— Dažniausiai iš Panevėžio. Kartais ir iš Kupiškio ar net Kauno atklysta. Bet ką čia apie juos kalbėti, jei net vieno kolkūko pirmininko žmoną nutvėrėme. Daugelio nepaįmsi. Jei basliais neapsigina, pabėga.

O nutverti aiškina, išsiskukinėja — nežinojė, kad negalima. Girdi: „Kaimynas, prisirovęs svogūnų du maišus, parvažiavo — ir nieko. Tai ir aš susigundžiau...“ Su moteriškėm dar arčiau. Tuoj šaukia: „Nepamkyti! Nėščia motinystę įstatymas gina!“ Kresteli tokią — svogūnai pabyra... — O pavardės, bent tu pagautųjų, galėtumėte pasakyti? „Šluotoje“ išreklamautume.

— Visi dažniausiai meluoja. Draugininkai vieni neturi galimybės išaiškinti. O vienintelis milicijos įgaliotinis — Troškūnuose. Ne visada naktį išeina parsivežti. Todėl, kad mažiau būtų ceremonijų, tik atimam svogūnus ir paleidžiame.

— Vadinasi, milicija jums netalkininkauja?

— Talkininkauja, jei atsivežam apylinkės įgaliotinį... Girdėjome, kad vienas kitas net parų yra gavęs. Nors, pavyzdžiui, pernai, svogūnuose kažkokį J. Bausį iš Panevėžio net su šautuvu besvogūnaujančių sulaikėme, o viskas taip ir pasibaigė... Visur girdim tik šaipantis: koks ten musikalimas — lauke svogūną išrovė. Ne iš po užrakto. Vadinasi — ne vagis.

— Bet konkrečiai, konkrečiai ar galite mums bent vieną naujausią išaiškinto vagišiaus pavardę suminėti?

— Pašnekovas susižvalgo. Pagaliau ima pasakoti: — Buvo čia rugsėjį toks įvykis. Vie-nuoliktą valandą vakaro ūkio draugovi-

ninkai svogūnų lauke apsupo du vyrus. Pirmasis mėgino bėgti, bet apsigalvojęs pritūpė ir nė krust. Klausimai: „Ko čia kiunksai?“ — „Tupiu ant savo reikalo“, Pašvietėme. Žiūrime, po juo pusmaišis su svogūnais. Žmogus, žinoma, stebisi: „Ir atsitik tu man taip atsitiktinai užtaikyti! Maišas ne mano. Garbės žodis, grynas sutapimas...“ O tas antrasis nė nebando aiškintis. Pats mūšiškius puola: „Aš Panevėžio miesto prokurorą padėjėjas Sabaliauskas. Atvykau patikrinti padėti“. Ir, iš tiesų, rodo savo prokuratūros pažymėjimą. Nepatikėjome, kad šventas. Jei net kaimyninio rajono prokuratūros darbuotojas būtų rimtai pasiūvęs mums padėti, iš anksto išpėtų. Neapsirinkome. Vyrai kažkaip čiuptelėjo tam Sabaliauskui už diržo, o už jo, nugaros pusėje, polietilenu maišas užkištas... Štai jums ir konkreti pavardė. Dėl šito iš Panevėžio net pats prokuroras buvo atvažiavęs. Ne juokais supyk. Matyt, dėl to savo padėjėjo imsis kažkokių griežtų priemonių...

— O kokių naujovių numatėte imtis jūs?

— Neteikę vilties rimtos pagalbos sulaukti iš kitur, jau ėmėmės patys. Ir nemažai. Šiemet panaikiname greta svogūnų lauko buvusius mišinius apšėtus plotus. Jų nebegalėjome kombainais pjauti. Užsikirsdavome. Tiek juose tie dvasios ubagai palikdavo tašių, maišų, batų ir lietsargių... Dabar bent geriau matome. Be to, numatome ant gretimų Juostos upelio statyti galingą užtvanką. Gal bent iš tos pusės vanduo atkirs kelią prie svogūnų.

KINAI NEPRITARIA NUSIGINKLAVIMUI

„Tiesa“ rašo, kad svarstant nusiginklavimo klausimus J. Tautose, Kinija nepritarusi nei vienai iš 20 pasiūlytųjų rezoliucijų. Laikraštis rašo:

„Kinijos atstovai Suvienytųjų Nacijų Organizacijoje varo šmeižto kampaniją, kaltindami Tarybų Sąjungą „kolonializmu“, „mažų ir vidutinių šalių pavergimu“ ir t. t. Šiais absurdiškais užspūlimais siekiama vieno tikslo — atitraukti pasaulio visuomenės dėmesį nuo principingos teisingos tautų kovos prieš imperializmą, kolonializmą, rasizmą ir nuo tos paramos, kurią šioje kovoje teikia socialistinės sandraugos šalys.“

LIETUVISKOS PAMALDOS

HUDDERSFIELDE — vasario 26 d., 1 val. p. p. šv. Juozapo bažn.

MANCHESTERYJE — vasario 26 d., 12.30 val., St. Chad's bažn., Cheetham Hill Rd.

BRADFORDE — vasario 19 d., 12.30 val. ECCLES — vasario 12 d., 12.15 val.

ROCHDALE — vasario 19 d., 11.30 val. Velykinė išpažintis prieš pamaldas.

NOTTINGHAME — vasario 26 d., 11.15 val. Židinyje.

BIRMINGHAME — vasario 26 d., 17 val., St. John's Convent, 19 Park Rd., Moseley. Gavėninį susitinkimą praveda kun. J. Sakavičius, MIC.

NOTTINGHAME — vasario 16 d., 18 val., Lietuvių Židinyje.

GLOUCESTERYJE — kovo 4 d., 12 val., St. Peter's, London Rd. Gavėninis susitinkimas. Praveda kun. J. Sakavičius, MIC. Išpažintys nuo 11.30 val.

STROUDE — kovo 4 d., 17.30 val., Beeches Green. Gavėninį susitinkimą praveda kun. J. Sakavičius, MIC. Išpažintys nuo 17 val.

NOTTINGHAME — kovo 4 d., šv. Kazimiero. Lietuvos globėjo, šventėje, 18 val., Židinyje.

NOTTINGHAME — kovo 5 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

S. J. Traškienė, Rajono Vadeivė